

Universitätsbibliothek Paderborn

Medvlla Theologica

Ex Sacris Scriptvris, Conciliorvm Pontificvmqve Decretis, Et Sanctorvm Patrvm Ac Doctorum Placitis Expressa ; In qua, quidquid tum ad fidei mysteria sanè ac rectè intelligenda, & ab erroribus quibusvis discernenda, tum ad sacramenta debitè conficienda & ministranda, tum ad actiones humanas iuxta ...

Complectens ea quæ ad Sacramenta & mores pertinent

Abelly, Louis

Coloniæ Agrippinæ, 1659

V. In quibus personis resident legum ferendarum potestas.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38979

SECTIO V.

In quibus personis resideat legum ferendarum potestas.

CUM leges humanæ duplicis sint generis, Ecclesiasticæ scilicet, & civiles; duplex etiam est legislatrix potestas, Ecclesiastica nimirum, & civilis. De utraque breviter hic agendum est.

Ac in primis observandum est, primam, & præcipuam conditionem in legislatore sive Ecclesiastico, sive laico requisitam, esse legitimam in foro exteriori jurisdictionem; id est, legitimam auctoritatem, ac potestatem publicam ad regimen, & gubernationem communitatis alicujus. Hæc autem jurisdictio duplex est; alia ordinaria, quam quis ratione proprii muneris, & officii obtinet; alia delegata; quam non ex munere, vel officio, sed ex commissione & facultate sibi concessa exercet.

Rursum alia est jurisdictio contentiosa, alia voluntaria: ad illam pertinet leges condere, prohibere, punire, causas seu lites tum civiles tum criminales dirimere, &c. quæ obrem proprium tribunal postulat, quod contentiosum dicitur à partium contentione. Voluntaria autem jurisdictio versatur circa alios publicæ potestatis actus, quales sunt legitimare, dispensare, conferre beneficia, &c. Differunt verò inter se, quòd illa etiam in invitos exerceri possit; hæc non nisi in volentes, unde etiam nomen accepit: deinde quòd jurisdictio contentiosa extra proprium territorium non extendatur; ut enim dicitur cap. 2. de consti. in §. *Extra territorium ius dicenti, impunè non paretur*: ex quo fit, ut nec synodales constitutiones, nec aliæ leges alicujus diocesis particulares extra illius territorium obligent; nec diocessani, quando illinc absunt, ad earum observationem, v. g. ad celebrationem festorum illius diocesis particularium, teneantur: sicut è contrà peregrini & advenæ dum in illa diocesi commorantur, vel per illam iter faciunt,

ciunt, leges illius & consuetudines particulares servare tenentur. Voluntaria autem iurisdicção extra proprium territorium exerceri valide, & plerumque licite possit, quando scilicet nulla inde oritur cuiusquam offensio nullumve scandalum. Ita Suar. Nav. Sylv. & alii plures apud Laym. tract. 4. de legibus, cap. 5. & 11.

Observandum 2. hanc utramque potestatem legislativam inter se differre ratione originis: Ecclesiastica enim potestas immediate à Deo instituta est; civilis verò, quamvis à Deo sit, *Non enim est potestas nisi à Deo*, inquit Apostolus, Rom. 13. non tamen immediatè ex institutione illius, sed ex ipsorum hominum institutione: ratio enim naturalis ipsis hominibus divinitus indita, sicut homines ad vitæ societatem adigit, sic etiam dicat societatem humanam diu consistere non posse, nisi publica aliqua potestate gubernetur, juxta illud Sapientis: *Prov. 11. Vbi non est gubernator, populus corrumpet.* Vnde providentiæ divinæ suavi moderamine factum est, ut homines ubique terrarum aliquam regiminis formam inter se constituerent; & alii quidem communi consilio se ipsos regerent; alii verò penes aliquos optimates, vel penes unum principem seu regem aut imperatorem auctoritatem omnem ac iurisdictionem transferrent; unde rerum publicarum regnorumq; ac imperiorum variæ formæ exortæ sunt, factumq; est ut ad regimen communitatis, alii Democratiam alii Aristocratiam alii verò Monarchiam amplecterentur; quæ quidem monarchia (ut id obiter dicamus) hoc præceteris habet, quod proxime ad totius mundi sub uno summo moderatore Deo regimen accedat, primamq; illam & æternam divini imperii formam perfectius imitetur.

Differt præterea hæc utraque potestas ratione objecti: potestas enim Ecclesiastica per se ac directè versatur circa res spirituales, ad cultum divinum & salutem animarum pertinentes; potestas verò civilis per se ac directè temporalem solum commoditatem ac pacem spectat, ut colligitur ex 1. ad Timoth. 2. ubi Apostolus orare jubet, *Pro regibus, & omnibus qui in sublimitate sunt, ut quietam, & tranquillam vitam agamus.* His

His prenotatis videndum est, in quibus personis resideat potestas ferendarum legum præsertim Ecclesiasticarum, quæ nostrum institutum magis spectant: quod in sequent, paraphis investigabimus.

§. I.

De Romano Pontifice.

DICENDVM I. inter legislatores Ecclesiasticos Romanum Pontificem tanquam S. Petri successorem, ipsiusque Christi Domini vicariū, ac summum totius Ecclesiæ pastorem, primum ac præcipuum locum tenere.

Probatur 1. ex scriptura: S. Matth. 16 ubi Christus Dominus S. Petrum alloquens, *Tu es Petrus, inquit, & super hanc Petram ædificabo Ecclesiam meam: & S. Ioan. 21. eidem dicit: Pæce agnos meos: pæce oves meas: quæ verba expendens S. Bern. Lib. 2. de confid. Non modo, inquit, ovium. sed & pæstorum tu unus omnium pastor: unde id probem, quæru? ex verbo Domini: cui enim non dico? piscoporum. sed Apostolorum sic absolute & indiscretè tota commissa sunt oves. si me amas, Petre? pæce oves meas, quas? illius vel illius populos civitatū, aut regionū, aut certè regnū? oves meas, inquit, Cui non planum non designasse aliquas, sed assignasse omnes, nihil excipitur, ubi distinguitur nihil.*

Probatur 2. ex Concil. Calced. act. 1. 2. & 3. ubi passim S. Leo Papa vocatur *Universalis Ecclesiæ Pontifex: & in Synodo 7. generali, act. 2. in Epistol. Adriani ibidem lecta & recepta dicitur, Romanam sedem per totum terrarum orbem primatum obtinere, omniumq; Ecclesiarum Dei caput existere.*

Probatur 3. ex S. Ambros. in c. 3. 1. ad Timoth. *um totus, inquit, mundus Dei sit: amen domus eius Ecclesiæ dicitur, cuius hodie rector est Damasus: & S. Hieronym. Epistol. ad eumdem Damasum, Ego, inquit, nullum primum nisi Christum sequens, Beatitudinituæ, id est, cathedræ Petri consocior: super illam petram ædificatam Ecclesiam scio, &c. quicumque tecum non colligit, dispergit: & S. Prospero carmine de in*

de ingratis, *Sedes Roma Petri, qua pastoralis honoris facta caput mundo, &c.*

Dicendam 2. in materia fidei aliisque rebus, quæ ad mores, & disciplinam Ecclesiasticam pertinent, Romanum Pontificem esse summum legislatorem & iudicem.

Hæc veritas, quæ indubitanter ab omnibus tenenda est, evidentius ac melius demonstrari non potest, quam ex continua praxi totius Ecclesiæ; in qua id constanter & religiose servatum est, ut, quoties oriretur controversia aliqua, vel difficultas in materia fidei aut in rebus ad mores & disciplinam Ecclesiasticam spectantibus, toties Apostolica sedes consulere: cuius rei fidem faciunt innumera prope responsa, statuta, decreta Romanorum Pontificum, ex quibus totum ferme iuris Canonici corpus conflatum est. Vnde summa cum ratione Innocentius Papa in Epist. ad Patres Concilii Carthag. quæ inter Augustinianas numeratur 41. dicit, *Non humanâ sed divinâ decretum esse sententiâ; ut quidquid de disjunctis remotisque provincijs ageretur, non prius (alii Episcopi & Ecclesiæ presules) ducerent esse finiendum, quam ad Romanâ sedis notitiam perveniret, cuius auctoritate, iusta qua fuerit pronuntiatis, firmaretur: & in altera Ep. 93. ad Patres Concilii Milevitani, Diligenter, inquit, & congruè Apostolico consultis honori, honori inquam illius, quem, præter illa quæ sunt ex vi insecuti, sollicitudo manet omnium Ecclesiarum super anxiijs rebus, quæ in tenenda sententiâ, antiqua scilicet regula formam secuti, quæ toto semper ab orbe mecum vestris esse servatam, &c. scientes quæ per omnes provincias de Apostolico fonte petentibus responsa semper emanent, præsertim quoties fidei ratio ventilatur. Quod etiam optime explicavit S. Bernard. Epist. 90. ad Innocentium II. ubi sic Pontificem alloquitur; Oportet ad vestrum referri Apostolatum pericula quæquæ, & scandala emergentia in regno Dei, & præsertim quæ de fide contingunt; dignum namque arbitror ibi potissimum resarcire damna fidei, ubi non possit fides sentire defectum: hæc quippe est huius prerogativa sedis, cui enim alteri aliquando dictum est; ego pro te rogavi, Petre, ut non deficiat fides tua, &c. Quare merito unusquisque fidelium*

S. Petri

§. Petri Chryfologi monitum in Epist. ad Eutichem auctulare illud que animo inferbere deberet: *Hortamur te, inquit, frater, ut his, qua à beatissimo Papa Romana civitatis scripta sunt, obedienter attendas; quoniam beatus Petrus, qui in propria sede vivit, præstat quarentibus fidei veritatem.*

§.

De Conciliis.

CONCILIA quæ in Ecclesia celebrari solent, alia sunt Oecumenica seu generalia, quæ summæ Pontificis auctoritate convocatis ex orbe universo Episcopis congregata sunt; Alia non Oecumenica seu particularia, quæ inferiorum Prælatorum auctoritate, ex aliqua provincia particulari, vel natione convocantur. De utrisque breviter hic agendum est; atque in primis quod spectat ad Concilia generalia,

Dicendum 1. Concilia generalia plenissimam habere potestatem condendi leges pro totius Ecclesiæ regimine; ad earumque observationem omnes & quoscunque fideles obligandi. Hæc veritas in confesso est apud omnes: cum generalia Concilia legitimè congregata universalem Ecclesiam representent; Christusque Dominus expressis verbis edixerit *S. Matth. 18. Si quis Ecclesiam non audierit, sit tibi sicut ethnicus, & publicanus.* Sed difficultas est, quænam sint illa Concilia generalia, quæ pro legitimis haberi debeant. Pro cuius resolutione.

Dicendum 2. Concilia generalia legitima illa esse, quæ Romani Pontificis auctoritate congregantur, & in quibus vel per se vel per legatos præsidet. Prior huius assertionis pars probatur ex antiquissimo canone, in quo statuitur, *Præter sententiam Romani Pontificis Concilia celebrari non posse;* quem Canonem Apostolicum esse testatur *S. Marcellus Papa in Epist. ad Episcopos Antiochenæ provinciæ;* illudque renovavit *Concil. Nicæn. 1. ut habetur in Epist. Synodi Alexandrinæ ad Fœlicem & in Epist. Iulii 1. ad Episcopos*

pos orientales. Probatum item ex Conc. Calced. act. 1. ubi Dioscorus Patriarcha Alexandrinus prohibetur sedere inter Episcopos, eò quòd Synodum generalem convocare ausus fuisset sine autoritate Apostolicæ Sedis: *quod* (ut ibi dicitur) *nunquam licuit, nunquam factum est*. Et ex Concil. 7. generali act. 6. ubi reprobatum Concilium quoddam Constantin. eò quòd sine consensu Romani Pontificis ab imperatore convocatum fuisset.

Secunda pars assertionis; nimirum Concilia illa generalia solummodo pro legitimis habenda esse, in quibus summus Pontifex per se, vel per legatos præsidet, melius probari non potest, quàm inductione breviter facta per antiquissima Concilia generalia, (de recentioribus enim Conciliis id planum & evidens est) in quibus Romanus Pontifex per se, vel legatos suos præsedisse refertur. In Concilio enim Apostolico, de quo mentio fit Act. 15. præsedit S. Petrus, ut docet & probat S. Hier. Epist. ad S. Aug. quæ est inter Augustinianas 11. In Concilio Nicæno 1. anno 327. Hosius Episcopus nomine S. Sylvestri Romani Pontificis præfuit, ut patet ex illius subscriptione quæ omnium prælatorum etiam Patriarcharum qui Synodo interfuerunt subscriptiones præcedit, ideoque à S. Athanas. Epist. ad solit. vir. agentes princeps illius Concilii vocatur. In Concilio Ephesino anno 431. præsedit S. Cyrillus Alexand. nomine Cœlestini Romani Pontificis, ut testatur Evagrius lib. 1. hist. c. 4. & 5. Prosper in Chronico, & aperte constat ex Epist. ipsius Cœlestini ad præfatum S. Cyrillum in qua vices suas illi demandat. In Concilio etiam Chalcedonensi anno 451. Paschasius & Lucensius Episcopi præfuerunt nomine S. Leonis Papæ, ut constat ex actis ipsius Synodi, præsertimque ex Epist. illius ad S. Leonem, quæ habetur act. 3. ubi idem S. Leo dicitur Episcopis ipsius Synodi tanquam membris caput præfuisse in his, qui ejus tenebant ordinem.

Dicendum 3. sicut summi Pontificis est Concilia generalia convocare ipsique præsidere, sic etiam ad Episcopos jure proprio & ordinario pertinere, ut in illis sedeant, non
solum

solum ut consiliarii, sed etiam tanquam legitimi iudices in rebus ad fidem & disciplinam Christianam spectantibus. Id aperte constat ex perpetua ipsius Ecclesiae praxi, & actis Conciliorum generalium, in quibus Episcopi sententiam tanquam iudices dixerunt, & illorum decretis subscripserunt.

Quamvis autem jure ordinario soli Episcopi in generalibus Conciliis tanquam iudices interesse possint; ex privilegio tamen & consuetudine id aliis etiam quibusdam personis Ecclesiasticis competere posse tradit Bellar. Lib. 1. de Conc. c. 11. ut Cardinalibus &c.

Quod spectat ad alia Concilia quae universalia non sunt, observandum est illa triplicis esse generis: alia siquidem sunt Nationalia, quae convocatis alicuius regni seu nationis Episcopis à Primatè vel Patriarcha indicuntur: alia provincialia, quae ab Archiepiscopo convocatis provinciae sibi subjectae Episcopis; alia denique dioecesana, quae Episcopi autoritate celebrantur.

Porrò ad hoc ut Concilia ejusmodi particularia leges in propriis territoriis obligantes eondere possint, consensus vel approbatio summi Pontificis minimè requiritur, ut docet Laymannus Tract. 4. de leg. c. 7. dummodo nihil in ijs contra universales Ecclesiae leges decernatur. Quòd autem aliqui Doctores existimant statuta ejusmodi Conciliorum particularium, si à summo Pontifice approbentur & confirmantur, totius Ecclesiae fideles obligare; id intelligendum est, si ab illo approbata sint & confirmata eo animo, ut ad ejusmodi statutorum observationem velit omnes ubique terrarum fideles obligare; (quòd ex verbis approbationis seu confirmationis dignosci potest) secus si approbatio illa, seu confirmatio ad majorem tantum & vim & stabilitatem ejusmodi statutorum a summo Pontifice concedatur, tunc enim extra proprium territorium obligare minimè censentur.

De Episcopis, aliisque Ecclesie Prælatiis.

CERTVM est in primis Episcopus ex divina institutione in Ecclesia positus fuisse ad illius regimen & gubernationem, ut manifestè constat ex his verbis Act. 20. *Posuit vos Spiritus sanctus Episcopos regere Ecclesiam Dei;* proindeque legum ferendarum potestatem penes illos esse respectu sibi subditorum,

Certum est etiam ex eadem institutione divina, Episcopos superiores esse presbyteris, non solum quoad Ordinis dignitatem (ut in tractatu præced. Cap. 7. dictum est) sed etiam quoad regiminis autoritatem, seu iurisdictionem. Id aperte colligitur ex Epist. 1. ad Timoth. Cap. 5. ubi Apostolus formam præscribit, sub qua Episcopus accusationem adversus presbyterum recipere debet; ex quo sequitur Episcopum esse presbyteri iudicem, ac proinde superiorem; unde in Concilio Neocæsariensi can. 13. dicitur Episcopos Apostolis, presbyteros verò discipulis Christi in Ecclesiastica Hierarchia successisse: quod etiam docet S. Aug. in Psalm. 44 & in Concil. Trid. sess. 23. can. 7. anathema profertur in eum, qui dixerit Episcopos non esse presbyteris superiores.

Certum est præterea unumquemque Episcopum in propria tantummodo diœcesi, non verò in tota Ecclesia autoritatem & iurisdictionem obtinere: unde Concil. Constantino. 1. can. 3. declarat, quòd *Episcopi non invitati ultra diœcesim accedere non debent super ordinandis aliquibus, vel disponendis Ecclesiasticis causis:* quòd etiam decretum est cap. *Nullus primas*, 9. quæst. 2.

Certum est denique quod, sicut autoritas & iurisdictione respectu subditorum Episcopo competit; sic etiam ipsi Episcopo à subditis honor & obedientia deferri debet, juxta illud Apostoli Hebr. 13. *Obedite præpositis vestris, & subiaccete eis, &c.* Vnde S. Ignatius Martyr, in Epist. ad Tral-
lianos,

lianos, Episcopo, inquit, subditi estote sicut Domino: & in Concilio Calcedon. act. 15 can. 8. statutum, ut Clerici basilicæ, monasteriis, & aliis Ecclesiis ascripti, secundum sanctorum Patrum traditiones sub Episcopi potestate permaneant, nec per contumaciam ab Episcopo suo desiliant; qui verò audent evertere huiusmodi formam, & quocumque modo nec proprio subiiciuntur Episcopo, canonum correctionibus subiacent.

Quod spectat ad alios Ecclesiæ Prælatos, breviter dicimus, præter Romanum Pontificem aliosque Episcopos, quasdam alias dignitates in Ecclesia reperiri ad maiorem ipsius tum utilitatem tum decorem; ac in primis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales summo Pontifici assistere, ipsumque in regenda Ecclesia univèrsa consilio & opera iuvare, de quibus plura videri possunt apud Bellarm. lib. 1. de Clericis cap. 16. Patriarchas item ac Primate Archiepiscopis seu Metropolitanis supereminere, & istos aliis Episcopis, ita ut sicut habetur cap. Si inter, 6. quæst. 4.) ab Episcoporum iudicio ad Archiepiscopos & Metropolitanos appellari possit; & ab istis ad Primate & Patriarchas, ac demum ad Romanum Pontificem, cuius iudicio controversiam quamcumque ad res aut personas Ecclesiasticas spectantem dirimi ac definiri oportet.

Vbi tamen observandum est adversus Episcopos propter eminentiam dignitatis in causis criminalibus gravioribus, nec sententiam ferri, nec etiam iudicè inquiri aut procedi posse absque sedis Apostolicæ autoritate, ut in pluribus canonibus sancitum habetur ac novissimè in Concilio Trid. sess. 24. cap. 5.

SECTIO VI.

Quibus modis cessare possit obligatio servandæ legis humanæ.

DICENDVM 1. legis humanæ servandæ obligationem cessare posse per abrogationem illius; ac proinde legem ipsam humanam ob causas aliquas iustas & rationabiles